

Mykhalska O.V., post-graduate student,
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

CREOLIZED AND POLYCODE TEXTS DIFFERENTIATION (TAXONOMY PROBLEMS)

The major questions, connected with the problem of separation of creolized and polycode texts (as entities built with inhomogeneous signs) are highlighted in the article. Present approaches to the definition of these texts are analyzed and a new classification is developed.

Keywords: *visualization, text, creolized text, polycode text, kinesthetic text.*

УДК 811. 111: 070 (047.6)

Набок А.І., асп.,
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВ ОБ'ЄКТИВНОСТІ Й СУБ'ЄКТИВНОСТІ У АНГЛОМОВНИХ ІНТЕРНЕТ- НОВИНАХ: НОМІНАЦІЯ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

Встановлено, що в аспекті дихотомії „об'єктивність / суб'єктивність” номінативні мовні одиниці на позначення джерел інформації утворюють континуум, представлений такою послідовністю: адресні імена, власні назви, загальні назви.

Ключові слова: *медіа-дискурс, об'єктивність, суб'єктивність, точність, власні назви, адресні імена, загальні назви.*

Медіа-дискурс конструє дійсність, до якої у адресата немає прямого доступу в момент комунікації [Потапенко 2009, с. 12]. Творення медійного дискурсу здійснюється журналістом, який сприймає навколишній світ селективно [Вайшенберг 2004, с. 29], пропускає його через свою свідомість, таким чином додаючи до повідомлення свою власну інтерпретацію. Суб'єктивні за своєю природою [Вайшенберг 2004, с. 27], ЗМІ претендують на об'єктивність. Одна з вимог ремесла репортера полягає у прагненні до об'єктивності, зазначеної в обов'язках [Международная

федерация журналістів] та деклараціях принципів поведінки журналістів багатьох країн [Государственный департамент США].

Актуальність дослідження вербалізації ефектів об'єктивності й суб'єктивності в англомовному медійному дискурсі зумовлена тим, що журналіст пропускає отримувану інформацію через когнітивні структури своєї свідомості, в результаті чого він оперує не фактами, а уявленнями про навколишній світ [Михалева 2009, с. 8].

Визначаючи об'єктивність як неупередженість, тобто відсутність суб'єктивних суджень і оцінок разом з використанням перевірених даних [Logman 2003, с. 1129], до засобів створення ефекту об'єктивності зараховуємо баланс, тобто співвіднесеність між авторським текстом і точками зору свідків подій, посадових і вповноважених осіб і сторін взаємодії [Cotter 2010, с. 51, 137]; точність інформування, що виявляється в іменуванні місць подій, імен людей, кількості учасників, сум грошей, і.т.д [Bell 1998, с. 158; Cotter 2010, с. 41]; нейтральність, що полягає у відмові від власних оцінок і точок зору на користь дистанційованих позицій та інформування з посиланням на щонайменше декілька джерел [Cotter 2010, с. 174].

У формуванні вражень об'єктивності й суб'єктивності важливу роль відіграє іменування джерел інформації, які мають різний статус.

Метою нашої розвідки є вивчення номінативних засобів створення ефектів об'єктивності та суб'єктивності під час називання джерел інформації в текстах новин.

Джерела інформації називають у статтях цитованих учасників подій, до яких належать голови держав, напр., *Iranian President Hassan Rouhani says* [...] [BBC 25.09.2013], політичні діячі напр., *State Department Spokesman P.G. Crowley said* [...] [VOA News 08.12.2010], представники ЗМІ напр., *The BBC's Quentin Sommerville in Kabul* [...] [BBC 12.07.2011], країни, напр., *The US has vowed* [...] [BBC 08.12.2010], уряди, напр., *The US government tried to persuade* [...] [BBC 08.12.2010], установи й організації, напр., *According to Israeli human rights group B'Tselem* [...] [BBC 20.07.2013], експерти напр., *Experts say* [...] [VOA News 17.06.2008], пересічні громадяни *George Roupakias, 45 said* [BBC 03.10.2013], документи *media reports said* [BBC 21.07.2013].

Джерела інформації представлені низкою номінативних знаків англійської мови: характеризаційними (загальні назви), індивідуалізаційними (власні назви), квантитативними (кількісні одиниці) [Уфимцева 1977, с. 37].

Індивідуалізаційні знаки представлені власними назвами, що позначають осіб і предмети, виокремлені з ряду однорідних [Ганич 1985, с. 91]. Різновидом власних назв є адресні імена, задіяні у медійному конструюванні референтів [Потапенко 2009, с. 104] і класифікаторів, що, називаючи посади, місце роботи, країни, локалізують індивіда у суспільній ієрархії [Потапенко 2009, с. 107]. Характеризаційні знаки представлені загальними назвами, що зображають однорідні предмети [Ганич 1985, с. 91]. Квантитативні одиниці представлені кількісними числівниками як знаками, що виражають поняття кількості й числа [Уфимцева 1985, с. 46-48].

У текстах новин джерела інформації позначені власними й загальними назвами, зустрічаються поодинокі випадки іменування джерел одиницями на позначення кількості людей.

Більша об'єктивність власних назв, які позначають окремих суб'єктів, дає можливість ідентифікувати їх і перевірити правдивість наданої інформації.

Формування ефектів об'єктивності й суб'єктивності при посиланні на політиків та офіційних осіб як джерела інформації обумовлене їхнім статусом, а тому кількість місць у складі адресних імен на позначення державних діячів залежить від їх місця у суспільній ієрархії. Чим вищий статус політика, тим він відоміший і тим менше одиниць потрібно для його вирізнення з-поміж інших (*Sarkozy*). Нижчий статус політика вимагає більшої кількості одиниць для його об'єктивного позначення (*New York mayoral candidate Anthony Weiner*).

Об'єктивність позначення джерел інформації залежить від кількості компонентів у складі адресного імені: чим вона більша тим більш об'єктивний спосіб номінації. Відповідно, кількість компонентів адресних імен на позначення джерел інформації різного статусу та різного рівня об'єктивності може варіюватись від одного напр., *Lavrov said* [...] [BBC 03.05.2012], до дев'яти напр., *Mr Erian, deputy chairman of the Brotherhood's political wing, the Freedom and Justice Party (FJP), said* [...] [BBC 09.07.2013].

Точне і об'єктивне зображення президентів як політиків найвищого рангу за допомогою їх повної ідентифікації забезпечують чотиримісні адресні форми на позначення країни, посади та імені, напр., *Yemeni President Abdullah Saleh says any transition has to be done in a constitutional manner and power cannot just be handed to protesters* [BBC 24.04.2011].

Зниження об'єктивності й нижчий рівень точності зображення президентів відображає менша кількість одиниць у складі адресних форм, напр., *The Afghan president said* [...] [BBC 12.07.2011].

Об'єктивність у позначенні прем'єр-міністрів як джерел інформації гарантують компоненти п'ятимісних адресних імен, що вказують на країну, посаду та ім'я, напр., *Italian Prime Minister Silvio Berlusconi said* [...] [VOA News 21.06.2011].

Для об'єктивного зображення політичних діячів, нижчих за рангом від президентів та прем'єр-міністрів, використовуються одиниці на позначення назв країн (*Israeli*), міністерств (*Strategic Affairs*), посад (*Minister*), імен (*Yuval Steinitz*) у складі шестимісних адресних форм, як у реченні *Israeli Strategic Affairs Minister Yuval Steinitz said* [...] [BBC 08.12.2010], а також компоненти семимісних адресних форм, що вказують на назви міжнародних організацій (*UN*), їх підрозділи (*Human Rights*), посади (*High Commissioner*) та імена (*Navi Pillay*), напр., *The UN High Commissioner for Human Rights, Navi Pillay has said* [...] [BBC 02.02.2011].

Одним із засобів позначення інших офіційних осіб є використання у складі адресних форм одиниць на позначення назв країн (*US*) організацій (*state department*), посад (*spokeswoman*) та імен службовців (*Victoria Nuland*), напр., *US state department spokeswoman Victoria Nuland said* [...] [BBC 14.08.2012].

Зниження рівня об'єктивності у представленні офіційних осіб відображене меншою кількістю компонентів за рахунок випущення антропонімів, які називають їхні імена, напр., *A Libyan government spokesman has said* [...] [BBC 02.05.2011], що унеможлиблює співвіднесення інформації з реальною особою.

Об'єктивна ідентифікація опозиційних лідерів не дуже високого рангу забезпечується точністю позначення певних складників адресних форм: імен (*Abdulhafez Muajeb*), одиниць, що вказують на керівну посаду (*the leader*), належність до опозиційного руху (*a protest movement*), географічних координат опозиції (*the Red Sea port of Hudaida*), напр., *Abdulhafez Muajeb, the leader of a protest movement in the Red Sea port of Hudaida, told Reuters* [...] [BBC 24.04.2011].

Більш суб'єктивним способом зображення опозиціонерів є використання означеної іменної фрази на позначення лідера, напр., *the opposition leader*, без уточнювальних елементів (антропоніма й назви організації), що розмиває дані про особистість опозиціонера, знижуючи довіру до сказаного, адже за відсутності точної вказівки

на авторство зростає можливість використання неперевіреної інформації, напр., *The opposition leader says* [...] [VOA News 20.07.2013].

Проте співвідношення об'єктивного представлення джерел інформації з кількістю одиниць на їх позначення не стосується політичних лідерів провідних країн, чиї імена добре відомі широкому загалу, а тому немає потреби у їх детальній ідентифікації. Кількість одиниць для найменування очільників провідних держав зумовлюється текстооформлюючими тактиками, які спрямовані на забезпечення його зв'язності. Відповідно, з огляду на одиниці, що позначають голів держав у площині тексту, лідерів країн світу ідентифікують одномісні антропоніми, представлені прізвищами, напр., *Sarkozy told France Television Two Monday* [...] [VOA News 30.04.2012], одиницями на позначення посад, коли країна попередньо згадувалась у тексті, напр., *The president said* [...] [VOA News 01.05.2012], двомісні антропоніми, напр., *Vladimir Putin said* [...] [VOA News 13.12.2012] та двомісні адресні форми на позначення посади та імені [...] *said President Obama* [VOA News 01.05.2012].

При позначенні пересічних громадян, які перебувають на найнижчому рівні статусної ієрархії, для досягнення ефекту об'єктивного інформування використовуються адресні форми, компоненти яких ідентифікують людину антропонімами (*Sidney Silva*), квантитативними знаками на позначення віку (*39*), одиницями, що вказують на місце проживання (*favela, or slum, called Cantagalo*), район проживання (*the edge of Ipanema*) за відсутності одиниць на позначення професій, напр., *Sidney Silva, 39, a resident of a favela, or slum, called Cantagalo, on the edge of Ipanema said* [...] [BBC 25.04.2008].

Низький рівень об'єктивності позначення джерел інформації, представлених пересічними громадянами, демонструють антропоніми, які додатково до називання особи вказують на її стать (*Nasir Khan*) або сполучаються з кількісними числівниками на позначення віку, оскільки цих одиниць недостатньо для точного вирізнання звичайної людини з-поміж маси інших, напр., *George Roupakias, 45 said* [BBC 03.10.2013].

Ефект суб'єктивності створює метонімія, заснована на позначенні цілого замість частини [Ганич 1985, с. 127], узагальнено ідентифікуючи джерело повідомлення для того, щоб приховати авторство й розподілити відповідальність за сказане між великою

кількістю неідентифікованих осіб. У цих випадках позиція президента видається за точку зору всієї нації (*The US –_Obama*) одиницями, що називають країну замість адресного імені на позначення голови держави, напр., *The US said it was 'deeply disappointed and concerned' by the outcome* [BBC 20.07.13]; позицію прем'єр-міністра як одноставну думку всіх урядовців одиницями для ідентифікації уряду замість його голови, напр., *The Swiss government, which has said [...]* [BBC 02.02.2011]; позицію міністра охорони здоров'я як спільну думку всіх співробітників міністерства, напр., *The health ministry said [...]* [BBC 09.07.2013].

Вживання одиниць на позначення воєнізованих організацій замість імен їх членів є суб'єктивною журналістською тактикою, спрямованою на збереження анонімності задля забезпечення безпеки своїх інформаторів, напр., *The Tamarod movement has said [...]* [BBC 09.07.2013].

Використання загальних назв для іменування джерел інформації акцентує ефект суб'єктивності внаслідок зниження точності ідентифікації референтів. Зберігати анонімність відправників інформації дозволяють загальні назви їх посад, напр., *diplomats* [VOA News 09.09.2013], рівня знань, напр. *experts* [BBC 22.09.2013], належністю до пересічних громадян, напр., *people* [BBC 09.07.2013], а також назв на позначення документів, напр., *reports* [BBC 09.07.2013].

Відображаючи низький ступінь об'єктивності, загальні назви найчастіше включають загальні іменники у однині (*official*) [BBC 02.05.2011] та множині (*journalists*) [BBC 01.05.2011] замість адресних форм, які вказують на точне джерело інформації, напр., *Analysts predict that Rouseff will defeat second place finisher [...]* [VOA News 25.04.2008]. У наведеному прикладі іменник *analysts* вжитий замість прізвища розмиває авторство й унеможливорює ідентифікацію позначених осіб, знижуючи достовірність викладу інформації.

Інші номінативні засоби створення ефекту суб'єктивності неозначені словосполучення, займенники) вживаються набагато рідше. Аналіз статей виявив два випадки втілення суб'єктивності повідомлення неозначеними словосполученнями, які, уникаючи точності, знижують статус інформаційного ресурсу. У випадку, проілюстрованому реченням зі статті Бі-Бі-Сі *An official said [...]* [BBC 02.05.2011], неозначена іменна група складається з неозначеного артикля й іменника, які створюють ефект подання неперевіраних

фактів цитованими особами, позначаючи будь-яку офіційну особу, якій можна приписати авторство будь-якої інформації.

Неозначена іменна група також вживається для приховування ідентичності джерела інформації: пор. сполучення неозначеного артикля з загальним іменником *woman*, який вказує на статтю відправниці інформації, яка перебуває в центрі скандалу: *An unnamed woman told website The Dirty she had an online relationship with the 48-year-old last year* [BBC 24.07.2013].

Одиничний випадок вживання кількісного займенника на позначення множини людей як джерела коментарів демонструє речення *Many, like Ashraf Awad, say they will continue protesting until Morsi is reinstated* [VOA News 09.07.2013]. Низький рівень об'єктивності коментарів відображений займенником *many*, який у сполученні з порівнянням *like Ashraf Awad* пов'язаний з намаганням приписати більшості думку однієї людини.

Позначення джерел інформації у текстах новин власними або загальними назвами свідчить про точність інформації, яку вони надають.

Так, у заголовку *Former Libyan minister drowned, autopsy results show* [BBC 30.04.2012] йдеться про обставини смерті лівійського міністра, зафіксовані в результатах судово-медичної експертизи, позначені словосполученням *autopsy results*.

У разі, коли інформація є лише припущенням, її джерело не ідентифікується іменником *reports* у множині, щоб уникнути відповідальності за сказане, напр., *Reports said voter turnout was lower than in the last upper house election, in 2010* [BBC 21.07.2013]. У наведеному прикладі замість фактичних даних на меншу кількість виборців порівняно з минулими виборами вказує прикметник у вищому ступені порівняння *lower*.

Адресні імена як різновид власних назв демонструють пряму залежність кількості компонентів від статусу інформуючої особи: вони відбивають високий ступінь точності й об'єктивності. Зниження об'єктивності й точності відображене меншою кількістю одиниць у складі адресних імен.

Низький ступінь об'єктивності відображений використанням метонімії, загальних іменників у одиниці й множині, неозначених іменних фраз, які унеможливають повну ідентифікацію джерел інформації.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо у дослідженні зв'язку об'єктивного й суб'єктивного представлення джерел інформації з рівнями категоризації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вайшенберг З.В. Новинна журналістика: Навч. посібник / З.В. Вайшенберг. – К.: Академія Української преси, 2004. – 262 с.
2. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів / Д.І. Ганич, І.С. Олійник. – К.: “Вища школа”, 1985. – 360 с.
3. Государственный департамент США [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iipdigital.usembassy.gov/iipdigital-ru/>. – Назва з екрану.
4. Международная федерация журналистов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.smiorpf.ru/catalog/47/>. – Назва з екрану.
5. Михалева О.Л. Политический дискурс: специфика манипулятивного воздействия / О.Л. Михалева. – М.: Книжный дом “ЛИБРОКОМ”, 2009. – 256 с.
6. Потапенко С.І. Сучасний англомовний медіа-дискурс: лінгвокогнітивний і мотиваційний аспекти / С.І. Потапенко [Монографія]. – Ніжин: Видавництво НДУ імені М.Гоголя, 2009. – 391 с.
7. Уфимцева А.А. Лексическая номинация (первичная нейтральная) / А.А.Уфимцева // Языковая номинация (виды наименований). – М.: Наука, 1977. – С. 5-86.
8. Bell A. The discourse structure of news stories / A. Bell // Approaches to Media Discourse. – Oxford: Blackwell Publishers, 1998. – P. 64-104.
9. Cohen-Almager R. Speech, Media and Ethics. The Limits of Expression / R. Cohen-Almager. – Palgrave, 2001 – 217 p.
10. Cotter C. News Talk. Investigating the Language of Journalism. / C. Cotter. – Cambridge University Press, 2010 – 272 p.
11. Logman Dictionary of Contemporary English: New Edition. – Harlow: Longman, 2003. – 1950 p.
12. Maat H. P. Editing and genre conflict: how newspaper journalists clarify and neutralize press release copy / Henk Pander Maat // Pragmatics. – 2008. – Vol. 18, N 1. – P. 87-113.

Стаття надійшла до редакції 17.10.2013

Набок А.И., асп.,

Нежинский государственный университет имени Николая Гоголя

ФОРМИРОВАНИЕ ЭФФЕКТОВ ОБЪЕКТИВНОСТИ И СУБЪЕКТИВНОСТИ В АНГЛОЯЗЫЧНЫХ ИНТЕРНЕТ- НОВОСТЯХ: НОМИНАЦИЯ ИСТОЧНИКОВ ИНФОРМАЦИИ

В статье показано, что в рамках дихотомии «объективность/ субъективность» номинативные единицы, обозначающие источник

информации, образуют континуум, который представлен адресными именами, именами собственными и именами нарицательными.

Ключевые слова: медиа-дискурс, объективность, субъективность, источники информации, точность, имена собственные, адресные имена, имена нарицательные.

Nabok A.I., PhD Student,
Nyzhyn Mykola Gogol State University

FORMING OF OBJECTIVITY AND SUBJECTIVITY EFFECTS IN MEDIA DISCOURSE: THE LEVEL OF INFORMATION SOURCES NAMING

Taking into account the intention of mass media to be objective despite its subjective nature, the analysis reveals proper names, address names and common nouns that name information sources due to the level of objectivity they reflect.

Key words: media discourse, objectivity, subjectivity, information sources, precision, proper names, address names, common nouns.

УДК 811.581

Несина І., асп.,
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка

ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ КИТАЙСЬКОЇ ПОБУТОВОЇ ЛЕКСИКИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Стаття присвячена адаптації китайської побутової лексики, яка була запозичена в українську мову, зокрема виявлено 88 запозичених лексичних одиниць, виокремлено тематичні підгрупи запозичень, здійснений їх аналіз, який дає можливість зробити висновки про особливості функціонування цього пласту лексики в українській мові.

Ключові слова: китайська та українська мова, адаптація, запозичення, транскрипція, побутова лексика.

Запозичену лексику, що стосується китайського побуту, можна умовно розділити на декілька груп:

- назви на позначення одягу;
- кулінарна лексика (назви на позначення страв, їх інгредієнтів, способу приготування).

Назв на позначення одягу, запозичених із китайської мови відносно багато. Це пояснюється збільшенням інтересу до